

Naročnina
\$2.00
na leto.

CLEVELANDSKA AMERIKA

'Clevelandsko Amerika'
6119 ST. CLAIR AVE.
CLEVELAND, OHIO.

ST. 32. NO. 32.

CLEVELAND, OHIO V PETEK 21. APRILA 1911

VOL. IV.

Mestne novice.

Govori se o velikih delih po mestu, toda delo se pri nas prav nič ne odpira.

RAZNE NOVICE.

—Delavski položaj v našem mestu je tam, kjer je bil pred meseci. Dela se v mnogih tovarnah devet celo osem ur, drugie zopet s polnim parom, dočim mnogo velikih strojev tudi počiva, ker ni naročil, in potem seveda tudi dela ne. V Collinwoodu traja še vedno štrajk, in kompanijski oboroženi čuvrji stražijo skabe, da jih "huda" ne prede.

Na drugih krajih se zopet govori o novih delih, ki se bodojo odprla. Standard Oil Co. po stavi na vogalu 33. ceste v Broadway veliko poslopje, kjer se bodo izdelovala posode za petrolej. Kakor hitro bo ta tovarna getova, bo dobito tam 400 delavcev delo. Železnice so pripravljene žrtvovati tri milijon dolarjev za nov kolodvor v našem mestu, če se odpravijo sodnijske prepovedi, ki jim sedaj branijo delo. Nadalje se je župan izjavil, da je treba postaviti v našem mestu novo mestno bolnišnico, ker sedajna ne odgovarja več svojemu namenu.

Pri seji, ki so jo imeli v sredo župan in uradniki mestne hiše se je tudi naznani, da je vojni oddelek Zjednjene držav dovolil, da sme mesto odpadke in blato voziti na prostor, kjer je dok. E. 9. cesta. Ta svet je bil zvezina last, in sedaj bodojo tam prostor zasuli in naredili lep park. Mestni svetnik Haserot iz 23. varde (slovenske) je užolil predlog, po katerem bo imelo mesto pravico določevati ceno električnih katera cena je sedaj zelo previsoka. Objednem bodo najbrž tudi potrdili predlog, ki daje mestu pravico, da naredi svojo elektrarno, in se bo oddajala luč ter moč prebivalcem po nizkih cenah.

—V torek se je podrla opora pri novi stavbi električne družbe na E. 70. cesti in ob jezeru. Štirje delaveci so bili nevarno ranjeni. Prepeljali so jih v St. Clair bolnišnico.

—Naš zastopnik iz Waukegan, Ill. nam poroča, da se je Jakob Grdina tam mudil in sicer je obiskal tam več rojakov svojih znancev. Kakor nam poroča, naš poročevalce je pozneje najbrž odpotoval v Milwaukee gledat, kje dobi pripraven trgovski prostor. Mudil se je tudi v Elkhart, Ind., Chicago, Ill. Povsed je obiskal svoje prijatelje. Kakor nam piše zastopnik se vrne kmalu v Cleveland, kjer je vse v redu.

—Rojaka gostilničarja Gašper Korče in Rošelj sta bila v sredo zjutraj zelo srečna. S puškami sta šla nad race, ker je sedaj v Collinwoodu obilno tekli pticev, in je bilo lovska sezona. Z enim samim strelnim je Gašper Korče ustrelili 5 divjih rac, in še en streli je počil, pa jih je zopet obležalo pet. Deset rac na dva strela, je že precej dobro delo.

—Sin od John Lebna, katerega je povezil vlak Lake Shore železnice in mu odtrgal nogo, je že umrl. Izrekamo sožalje starišem.

—Novo trgovino za popravljanje čevljev je otvoril rojak J. Krašvec na 5017 St. Clair.

—Veliko rojakov je kupilo delnice od neke bakrene družbe, ki ima svoj stan v Calumetu, Mich. Rudniki se nahajajo v Arizoni.

—Rev. Smrekar, ki je bil pred velikonoč nevarno obolen, je sedaj nekoliko okrevl, vendar zdravje še ni popolnoma v redu. Dobremu gospodu želimo skorajnjega popolnega zdravja.

—Za spomenik pokojnemu Johnsonu so dosedaj nabrali že skoro tri tisoč dolarjev. Spomenik postavijo najbrž v kakem parku ali pa na "zelenem placu". Kot se je pokojni Johnson izrazil, on ne potrebuje nobenega spomenika. Dobro bi bilo torej, če bi se odbor na to oziiral in sveto, ki se je nabrala, podelil potrebnim revnim družinam.

—Detektivi so zaprli nekoga Robovskega, ker so ga dobili, da je iz železniškega voza ukradel za \$2.00 premoga. Pripeljan je bil pred sodnika, ki ga je vprašal, zakaj je kradel premoga. Dejal je, da ima doma neko konvencijo(1), katere se je udeležilo kakih 70 "delegatov", ki so se sami zvollili ali pa širja iz radovednosti. Na tej "konvenciji" so izključili predsednika Feehana in njegovimi tovariši za dobo 5 let iz organizacije U. M. W. of Amerika. Kakor rečeno so bili lastniki westmorelandskih premogokrov že pripravljeni nam ugoditi, kar se je raznesel glas o izključitvi Feehana in drugih uradnikov. Lastniki so seveda takoj spremenili svoje mnenje in rekli Feehanu, da on ne more pogajati se za štrajkarje, ker ni več predsednik svojega okraja. Tako je ostalo vse po starem po krividi onih, ki so bili načinjani, da so za denar izdajali svoje tovariše. Čez mesec dni je potem "izključen" Feehan sklical redno distriktno konvencijo, kjer so bili izključeni njegovi nasprotniki. Slednji so pa iskali zadoščanja pri sodiščih. Konečno je moral celo internacionalni odbor uničiti poseč; vmes in vsaj deloma končati prepire, dasi se danes ni vse končano. Vsak trdi svoje. Tako da so edino preprije med gotovimi osebami krivi, da se štrajk še danes ni končan. Res je pot malih lastnikov priznalo unijo, toda to je samo pesek v oči. Pa upam, da bo kmanu drugače. Kakor se slijši in govorji, se bodojo premogovarji v kramkem podali. Seveda mnogo resnice ni na tem. Če se pa zgodi, bodoemo že govorili.

—Prihodnjo nedeljo ima sejo podružnica sv. Cirila in Metoda. Ker se bo pri tej seji pravljalo o nadaljnem obstoju podružnice, je dolžnost vsakega člana da se seje udeleži. Trije ali štirje ne bodo vedno sedeli pri sejah, ker kdor je član, je tudi dolžan, da pride zadnje čase v Clevelandu prečeti.

—Prihodnjo nedeljo ima sejo podružnica sv. Cirila in Metoda. Ker se bo pri tej seji pravljalo o nadaljnem obstoju podružnice, je dolžnost vsakega člana da se seje udeleži. Trije ali štirje ne bodo vedno sedeli pri sejah, ker kdor je član, je tudi dolžan, da pride zadnje čase v Clevelandu prečeti.

—Naznanjam, da imamo večjo zalogo "Slovensko-angloškega slovarja" sedaj naprodaj. Knjiga obsegata slovar, tolmač in slovnico ter je kako pripravna za one, ki se hočejo začeti učiti angleščine. Naprodaj je v naši tiskarni in cena je \$1.00.

Pri upornikih.

Washington, 19. aprila. Gouverner države Arizone je naprosil predsednika Tafta, naj v vojsko naredi mir med uporniki in vladnimi vojaki Meksike. Kroglice letajo sedaj že na ameriška tla, in je bilo več Amerikanec nevarno ranjenih. Taft se je premisli, in ne odpolje vojakov, ker je trdno preprčan, da bi bilo to posledica še bolj krutemu prelivjanju krv.

Zato pa danes končam, pač skušali bodejo diplomatskim načinom prepoloviti. Predsednik va je vedno dovolj. S pozdravom vse vredni predsedništvo.

Kaj je?

Skabje v Pensylvaniji med premogarji napadajo z noži štrajkujoče unijske delavce.

SE NI KONCA.

Denarja ni.

Ker temperenčni fanatiki zatirajo saloone, se je sedaj državna blagajna posušila.

MILIJONI ZGUBLJENI.

Columbus, O., 20. aprila. Država Ohio stoji na robu banke. Danes imani zopet prilikom poročati o naših razmerah na nobeni strani se neče nihče podati, ne kompanije, se manj pa štrajkarji. Ako bi ne bilo v 5. distriktu toliko prepirov za prvenstvo na predsedniškem stolu, bi štrajk bit že pred mesecem končan. Ko se je pred par meseci prejšnji in sedaj predstavil pokojnemu predsedniku Johnsonu, so dosedaj nabrali že skoro tri tisoč dolarjev. Spomenik postavijo najbrž v kakem parku ali pa na "zelenem placu". Kot se je pokojni Johnson izrazil, on ne potrebuje nobenega spomenika. Dobro bi bilo torej, če bi se odbor na to oziiral in sveto, ki se je nabrala, podelil potrebnim revnim družinam.

—Detektivi so zaprli nekoga Robovskega, ker so ga dobili, da je iz železniškega voza ukradel za \$2.00 premoga. Pripeljan je bil pred sodnika, ki ga je vprašal, zakaj je kradel premoga. Dejal je, da ima doma trije ženske otroke, ki nimajo nicesar jesti. Prenog je hotel predati, da kupi kruha. Sodnik je imel usmiljenje z reverežem, in je naročil detektivu naj ga pelje v njegovo stanovanje, kjer je res stanovala neka žena in trije otroci. Robovski je dejal: "To je moja žena". Ko pa žena to sliši, zaneje tajiti in pravi, da ni. Robovski pa pravi, da se je zmotil in pelje detektiva drugam, kjer se ravno tako zgodi. Končno se je dognalo, da je Robovski samec in navaden potepuh. Sodnik mu je naložil 30 dneh kritičnice in stroške mora plačati.

—Poročeno dovoljenje je dobil Vincenc Zabivnik, 21 let in Ivanka Levstik 18 let starca.

—Vezite počasi! Policijski načelnik je izdal strogo določilo vsem policistom, da morajo posebno paziti na voznike, da vozijo počasi. Prizadeti so vsi, kočijaži, avtomobili in ambulante. Z nepremišljeno nagnico, je dejal načelnik Kohler se ničesar ne pridobi, pač pa se dostikrat zgodi, da je kdo povozil. In povozeni je bilo zadnje čase v Clevelandu prečeti.

—Prihodnjo nedeljo ima sejo podružnica sv. Cirila in Metoda. Ker se bo pri tej seji pravljalo o nadaljnem obstoju podružnice, je dolžnost vsakega člana da se seje udeleži. Trije ali štirje ne bodo vedno sedeli pri sejah, ker kdor je član, je tudi dolžan, da pride zadnje čase v Clevelandu prečeti.

—Naznanjam, da imamo večjo zalogo "Slovensko-angloškega slovarja" sedaj naprodaj. Knjiga obsegata slovar, tolmač in slovnico ter je kako pripravna za one, ki se hočejo začeti učiti angleščine. Naprodaj je v naši tiskarni in cena je \$1.00.

Pri upornikih.

Washington, 19. aprila. Gouverner države Arizone je naprosil predsednika Tafta, naj v vojsko naredi mir med uporniki in vladnimi vojaki Meksike. Kroglice letajo sedaj že na ameriška tla, in je bilo več Amerikanec nevarno ranjenih. Taft se je premisli, in ne odpolje vojakov, ker je trdno preprčan, da bi bilo to posledica še bolj krutemu prelivjanju krv.

Zato pa danes končam, pač skušali bodejo diplomatskim načinom prepoloviti. Predsednik va je vedno dovolj. S pozdravom vse vredni predsedništvo.

Iz delavskih krogov.

Poročilo rojaka iz Minnesota, kako tam napredujejo z delom. Štrajkska parada.

VELIKANSKI ŠTRAJK.

Ely Min., 18. marca Z današnjim dnevom se je začelo z odpošiljanjem rude od tukajnji rudnikov. Kakor trdijo in vedeni, bo letosno sezono precej veliko železne rude odposlane. Tudi Chandler rudnik, ki je že začel poslovati lansko leto, ima 40 tisoč ton rude na površju. V imenovanem rudniku dela do šestdeset delavcev. Fred kratkin so začeli kopati na sektor 25. Kopati so pričeli za nov obširen sah.

Kakor se nam obeta, bodoemo imeli v elvski okolici precejšnje stivilo rudnikov, ki bodojo lastniki podelitev 50 milijonov za razne železnice. Ruska in Japonska ste bile pri posojilu popolnoma prezrite. Sumi se, da omenjene štiri vlade namevajo delovati proti Ruski in Japonski.

Rojak Frank Erčen je prevzel zastopništvo prodajanja časa in drugo od tvrtke E. N. Manning Tea Co. iz Chicago.

Družava počasi, toda vidno propada, je kriva proti-saloonska agitacija nekaterih temperamentnih fanatikov. Država je vedno z družino odpotovala v Holton, Mich., kjer je kupil obširovno kmetijo. Tudi rojak Fr. Intibar je kupil kmetijo in več drugih rojakov.

Pozdrav čitaljem Amerike.

Poročevalec.

Latrobe, Pa., 20. aprila. Desetsto ženskih in moških štrajkarjev v tem okraju je pridelo včeraj velikansko parado po mestu, v spomin prve obletnice, kar so zapustili delo in odšli na strak, ker se niso dali več izrabljivati za kapitalistične namene. Kljub hedi in siromaščini, ki so jo morali štrajkarji tekmo dolgega leta prestati, ni opaziti pri njih nobene bojazljivosti, pač pa z upanjem glejda v bodočiost.

Grand Rapids, Mich., 20. aprila. Včeraj se je začel velikanski štrajk tukajnji delavcev, ki so upošljeni pri tovarnah za izdelovanje pohištva. 6500 unijskih delavcev je na štrajku, kakor tudi 3000 neujiških. Štrajkarji zahtevajo 10 odstotkov boljšo plačo, deveturno delo in odpoved dela na kose. Kapitalisti so izjavili, da se radi pogajajo s posameznimi osebami, nikakor pa ne z unijo.

Umorjeni delavec.

Chicago, Ill., 20. aprila. V predmetju Willow Springs so včeraj potegnili iz vode Willow Creek truplo okoli 35 let starega delavca. Na glavi je bilo poznati več močnih udarcev, ki so najbrž povzročili smrt delavca. Koroner je menjen, da je bil delavec umorjen, in pred kakimi štirimi meseci vržen v vodo, ki je pozneje zmрnila. tako da trupa niso mogli preobiciti.

Navzdol.

Močan, zdrav mož gre v svoji želji, da bi popolnoma užil življenje, predalec, dokler ni prisiljen, da neha. On se ni bri gal za svarjenja, ki mu jih je dajala narava od časa do časa, slabost po veselju večeru, zguha apetita, katerega je skušal premagati z ostromi pičami in disčicimi jedili, glavobol in druge nereditnosti. On ni opazil, da gre navzdol. Če ima dovolj trdno misel, da vse to ustavi, bo zopet dobil svojo moč, tako da lahko samega sebe ohrgni. Mi bi radi vsakemu posebej povzdravili, da pazi dobro na sebe takoj ko zgubi apetit, ali pa zgubi svojo navadno moč in energijo. On mora takoj rabiti Trinerjeve ameriško grenačko.

Zato pa danes končam, pač skušali bodejo diplomatskim načinom prepoloviti. Predsednik va je vedno dovolj. S pozdravom vse vredni predsedništvo.

John Batich

Iz inozemstva

V Angliji so postali pozorni proti tujcem, in jih bodojo sedaj strogo nadzorovali.

PROTI JAPONSKI.

London, 20. aprila. Državni tajnik Churchill je podal parlamentu novo postavo, glasom katere se bo naseljevanje policijskih tukajnji delavcev v drugih zločincev, ki so sedaj v Angliji vživali veliko svobodo, zelo emejo. Vzrok temu je, ker inozemci na Angleskem, kjer je največ anarhistov, počenjajo vedno nove hudo.

Tokio, Japonska, 19. aprila. Novi razpori se pojavljajo. Zjednjene države, Angleška, Francija in Meksiko so Kitajski podelitev 50 milijonov za razne železnice. Ruska in Japonska ste bile pri posojilu popolnoma prezrite. Sumi se, da omenjene štiri vlade namevajo delovati proti Ruski in Japonski.

London, 20. aprila. Državni tajnik Churchill je podal parlamentu novo postavo, glasom katere se bo naseljevanje policijskih tukajnji delavcev v drugih zločincev, ki so sedaj v Angliji vživali veliko svobodo, zelo emejo. Vzrok temu je, ker inozemci na Angleskem, kjer je največ anarhistov, počenjajo vedno nove hudo.

Bordeaux, Francija, 19. aprila. Novi razpori se pojavljajo. Zjednjene države, Angleška, Francija in Meksiko so Kitajski podelitev 50 milijonov za razne železnice. Ruska in Japonska ste bile pri posojilu popolnoma prezrite. Sumi se, da omenjene štiri vlade namevajo delovati proti Ruski in Japonski.

London, 20. aprila. Državni tajnik Churchill je podal parlamentu novo postavo, glasom katere se bo naseljevanje policijskih tukajnji delavcev v drugih zločincev, ki so sedaj v Angliji vživali veliko svobodo, zelo emejo. Vzrok temu je, ker inozemci na Angleskem, kjer je največ anarhistov, počenjajo vedno nove hudo.

CLEVELANDSKA "AMERIKA"

— Izjava v tisk in potek. —
Lokacija: Slov. tiskovna družba Amerika.

Naročnina:
ZA AMERIKO: \$2.00
ZA EVROPO: \$3.00
ZA CLEVELAND po pošti: \$2.50
Posamezne številke po 3 centa.

Dopisi bres podpis in osobnosti se ne sprejemajo in ne vračajo.

Vsa pisma, dopisi in denari se pošiljajo na:
Tiskovna družba "AMERIKA"
6119 St. Clair ave. N. E.
Cleveland, Ohio.

"Clevelandka AMERIKA"
Issued Tuesdays and Fridays
— Published by —
The AMERIKA Publ. Co.
6119 St. Clair ave. N. E.
Cleveland, Ohio.

Read by 15.000 Slovenians (Krainers) in the City of Cleveland and elsewhere.

Advertising rates on request.
Tel. Cuy. Princeton 189.

Entered as second - class matter January 5, 1909, at the post office at Cleveland, Ohio under the Act of Mar. 3, 1879.

No 32 Fri April 21'11 Vol IV

88

Del. zavarovanje

Vseposod se siri močno gibanje, da postanejo delodajalci odgovorni za nesrečo in poškodbe svojih delavcev, tudi v takih slučajih, kjer se je nesreča zgodila po krividi sodelavača, kar dosedaj v Ameriki še ni bilo. To je odprlo velikim kapitalistom oči, da nekaj naredijo za varstvo delavcev.

Prvi korak k tem je bil, da se nesreča natančno preiskava v svrhu vzrokov pogostih nesreč. Prislo je na dan, da stroji, pri katerih so delavci v Ameriki zaposleni, so veliko bolj nevarni kot oni stroji evropskih podjetij. Nadalje se je skazalo, da stroji, ki so narejeni na Angleškem, v Nemčiji ali na Francoskem, so veliko bolj varni za delavca kot ameriški stroji. Odbor na National Civic Federation, katere družbe predsednik je kapitalist Avgust Belmont, baš sedaj pripravlja nekako postavo, po kateri se bo plačevala enaka odškodnina za vse poškodbe delavcev pri vseh podjetjih v vseh državah Unije.

Dolgo se je branil ameriški kapitalizem kaj storiti za delavca glede zavarovanja za starost. Wall Street, kjer se zbirajo ameriški kapitalist, nikakor nima človekoljubja za delavca, ker kapitalisti najraje vse spravijo v svojo malo. Nekatere banke pa so že pred leti upeljale določeno, glasom katerih dobivajo uslužbenec, ki so že prestari za delo, pokojnino, ali pa dobivajo ravno isto plačo kot prej, ne da bi delali. Toda ta delavska pokojnina je danes v Zjednjenevih državah že zelo sivojeljna in brez sistema. Prvi večji denarni zavod, ki je upeljal sistematično pokojnino za svoje uslužbence je Prva Narodna Banka v Chicagi, kateri je sledili tudi Prva Narodna Banka v New Yorku. Vsaka banka je kot glavnico za obresti izplačevanja pokojnine postavila \$100.000. Pokojnina se pa zbirala in plačuje sledete:

Vsek uslužbenec, ki dela v teh bankah, mora plačati vsak mesec tri odstotke svoje plače v pokojninski sklad. Ko doseže uslužbenec 65. leto, je upokojen, če je delal vsaj 15 let pri banki. Kot pokojnino dob: dva odstotka svoje plače, ki se posmnoži s številom let, ki jih je služil pri banki. Kdor je delal 25 let za banko, je opravičen do konca življena do pokojnine. Če je pa na primer delal 15 let in je imel plačo \$1500 na leto, dobiva prihodnjih 15 let

\$600 vsako leto. Nihče ne sme dobivati več kot \$5000 pokojnine. Predsednik, podpredsednik in blagajnik so izvzeti od te pokojnine, ker oni dobivajo itak dovolj velike plače, da se lahko pripravijo za starost.

Toda pokojninsko zavarovanje delavec, ali pa zavarovanje proti nesrečam in bolniška blagajna, kar je že vse vpeljano po evropskih državah, tega na Ameriki se ne poznamo. Kako velikanska potrela je pa za tako zavarovanje, lahko spoznamo iz bede in resine posameznih družin, katerim je pobile rednika, in ki so potem pripaščene svoji žalostni usodi. O takih dogodkih se vedno poroča. Nekako delavsko zavarovanje je upeljala največja ameriška zavarovalna družba Metropolitan Life Insurance Co. Ta družba ima upeljan sistem, po katerem pobera 5 centov na teden od delavcev, in sicer gredo od hiše do hiše kolektorji. Nekateri plačujejo tudi več na teden. V slučaju smrti je vsakdo zavarovan povprečno za 144 dolarjev, kar je sicer malo, a se mora pomisliti, da se plača povprečno \$2.50 na leto za to zavarovalnino. Skoro četrtina delavcev v Zjednjenevih državah je zavarovana pri tej družbi, ki ima 2000 uradnikov 9400 kolektorjev, 1800 pomožnih nadzornikov 350 nadzornikov. Kolektorji zaslužijo po \$18 na teden, pomožni nadzorniki po \$5 in nadzorniki po \$80 na teden. To je seveda večinoma plačano iz provizije. Uradniki pa začnejo z \$9 na teden in pridejo na \$30 na teden po višji službeni dobi. Družba izda v enem letu 12 milijonov dolarjev na plačah in "komišni". In kljub velikanskemu številu delavcev, ki so zavarovani pri tej družbi, ni vse tako urejeno, kakor bi moralno biti, ker mnogokrat ima delavec tudi nekorist od tega zavarovanja.

V New Yorku je postavodaja ustanovila posebno komisijo, ki je vso svojo pozornost obrnila Metropolitan Life Insurance surace družbi. Ta državna komisija je podala postavodaji pozicijo, v katerem se v kratkih besedah vidi škoda, ki jo ima delavec od tega zavarovanja. Porocilo od komisije, pri kateri je bil tudi poznejši guverner, in sedajni vrhovni sodnik Hughes, pravi: "Oddelek zavarovalnike za delavce pri Metropolitan Life Insurance družbi audi ravno tistim, ki so najmanj zmožni to prenašati zavarovanje za dvojno ceno premij, ki se sicer v normalnih okoliščinah tirajo. Vecji delavcev opusti tako zavarovanje po kratkem času, ne da bi za plačani denar dobil kako odškodnino. Družba dela ravno pri teh zavarovanih velikanskih dobičku, ki jih nalaže potem v svoj privatni kapital, a delavec je ravno tam kjer je bil."

Družba ne daje v nobenem slučaju kakega posojila na izdane police, in šele po desetih letih vrne družbo to, kar je delavec uplačal. Koncem leta 1909 so bili delavci pri tej družbi zavarovani za en tisoč štiristo petintrideset milijonov dolarjev, in zavarovanih je bilo sedem milijonov delavcev. Med temi zavarovanimi jih je dva milijona v New Yorku.

Tako poroča državna komisija: "Le žal, da ta komisija je samo preiskovala delovanje zavarovalne družbe, naredila pa ni nicesar, da bi se država zavzela za delavca, in bi država vzel v oskrbo delavsko zavarovalnino, kar bi bila najvažnejša in najkoristnejša postava v Zjednjenevih državah. Komisija sicer pravi, da bi to bila državna naloga, toda vzrokova pa ne pove, zakaj se ne gre takoj na delo, če so bile države v Evropi zmožne kaj tega narediti, zakaj pa pri nas ne bi bile. Če zdajamo pri nas ne bi bile. Če zdajamo pri nas kapitole za 27 milijonov dolarjev, bi imeli tudi 27 milijonov dolarjev kapitala v državi prav tako, da bi se delavce zavarovalo."

Kako vse to deluje na delavca, namreč brezbriznost države, to bojemo povedali v drugem poglavju te razprave.

Ali ste že ponovili naročnino za list? Samo dva dolara na leto.

Rusko nasilje.

Ker so novice o nasilevanju v Ameriko za vse narode, ki prihajajo iz Evrope, kjer oni dobivajo itak dovolj velike plače, da se lahko pripravijo za starost.

Toda pokojninsko zavarovanje delavcev, ali pa zavarovanje proti nesrečam in bolniška blagajna, kar je že vse vpeljano po evropskih državah, tega na Ameriki se ne poznamo. Kako velikanska potrela je pa za tako zavarovanje, lahko spoznamo iz bede in resine posameznih družin, katerim je pobile rednika, in ki so potem pripaščene svoji žalostni usodi. O takih dogodkih se vedno poroča. Nekako delavsko zavarovanje je upeljala največja ameriška zavarovalna družba Metropolitan Life Insurance Co. Ta družba ima upeljan sistem, po katerem pobera 5 centov na teden od delavcev, in sicer gredo od hiše do hiše kolektorji. Nekateri plačujejo tudi več na teden. V slučaju smrti je vsakdo zavarovan povprečno za 144 dolarjev, kar je sicer malo, a se mora pomisliti, da se plača povprečno \$2.50 na leto za to zavarovalnino. Skoro četrtina delavcev v Zjednjenevih državah je zavarovana pri tej družbi, ki ima 2000 uradnikov 9400 kolektorjev, 1800 pomožnih nadzornikov 350 nadzornikov. Kolektorji zaslužijo po \$18 na teden, pomožni nadzorniki po \$5 in nadzorniki po \$80 na teden. To je seveda večinoma plačano iz provizije. Uradniki pa začnejo z \$9 na teden in pridejo na \$30 na teden po višji službeni dobi. Družba izda v enem letu 12 milijonov dolarjev na plačah in "komišni". In kljub velikanskemu številu delavcev, ki so zavarovani pri tej družbi, ni vse tako urejeno, kakor bi moralno biti, ker mnogokrat ima delavec tudi nekorist od tega zavarovanja.

Komisar pravi, da počenja to raditega, da pridejo samo dobri nasilenci v Ameriko. To naj bi že veljalo, toda pod to krinko počenja naravnost nevrijeme stvari. Slučaj se pripeta, da dela oče tukaj že kakih 5 ali 7 let; za njim pride žena iz starega kraja s tremi ali štirimi otroci, ki je prodala v starem kraju vse, da more k možu v Ameriko. Na Ellis Islandu pa mogoče "spoznajo" mater, da je nekolikoboleha; takoj pride razsodba, da ne sme k možu mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Ni čuda, da prihajajo radi despotni gospodarstva na nasilevanje vseh nasilenci v Ameriko. To naj bi že veljalo, toda pod to krinko počenja naravnost nevrijeme stvari. Slučaj se pripeta, da dela oče tukaj že kakih 5 ali 7 let; za njim pride žena iz starega kraja s tremi ali štirimi otroci, ki je prodala v starem kraju vse, da more k možu v Ameriko. Na Ellis Islandu pa mogoče "spoznajo" mater, da je nekolikoboleha; takoj pride razsodba, da ne sme k možu mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Ni čuda, da prihajajo radi despotni gospodarstva na nasilevanje vseh nasilenci v Ameriko. To naj bi že veljalo, toda pod to krinko počenja naravnost nevrijeme stvari. Slučaj se pripeta, da dela oče tukaj že kakih 5 ali 7 let; za njim pride žena iz starega kraja s tremi ali štirimi otroci, ki je prodala v starem kraju vse, da more k možu v Ameriko. Na Ellis Islandu pa mogoče "spoznajo" mater, da je nekolikoboleha; takoj pride razsodba, da ne sme k možu mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Mora nazaj, odkoder je prišel otroci pa potujejo k očetu. To je naravnost skrnitev družinske zvezne. In podobni slučaji se vedno dogajajo na Ellis Islandu.

Slovenska Dobrodelenia Zveza

Ustanovljena 13. novembra, 1910.

Glavni sedež: Cleveland, O.

ODBORNICI:

Predsednik: JOHN GORNIK, 6105 St. Clair ave. N.E.
1. podpreds.: JOHN SKRLJ, 438 E. 158th St. Collinwood, O.
II. podpredsednik: ANTON ŽORČIČ, 1390 E. 45th St. N. E.
I. tajnik ANTON OSTIK, 6127 St. Clair ave. N. E.
II. tajnik JOHN SPEHEK, 6028 St. Clair ave. N. E.
Blagajnik: MATEVŽ UDOVIČ, 1379 E. 41st St. N. E.
Zapisnikar: FRANK GETLIER, 1230 E. 40 St. N. E.

NADZORNICKI:

JOHN ČUČNIK, 6204 St. Clair ave. N. E.
FRANK ZORICH, 1365 E. 55th St. N. E.
JOHN JALOVEC, 1284 E. 55th St. N. E.

POROTNIKI:

ANTON GRDINA, 6127 St. Clair ave. N. E.
FRANK KNAUS, 1273 E. 43rd St. N. E.
JOHN MAJZELJ, 6163 Glass ave N. E.
ANDREJ FERJUC, 2898 33rd St. — Broadway.
ANTON BENČIN, 4414 Hamilton ave. N. E.

ZVEZIN ZDRAVNIK:

J. M. SELISKAR, 6127 St. Clair ave. Cleveland, Ohio.

Zvezine seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v John Grdinovi dvorani na 6025 St. Clair ave.

Zvezino glasilo: "CLEVELANDSKA AMERIKA".

Ijo različnih zločinov. Inženirja Arvedija da tudij ni umoril, ker da se je decembra 1907 nahajal že na poti v Ameriko. Iz Amerike je prišel pred kratkom in je ravnočar ušel laškim kabinijerjem, ki so ga prijeli. Fant, ki je rojen leta 1881, je videti kako nevaren individui. Policia je kljub njegovem tajenju uverjena, da je on morec kočjažev Praznika. Mogroviča in Vidava. Prvi umor se je zgodil ponoči 9. julija 1907 drugi šest dñij potem na cesti na Kontovelju, tretji pa 15. decembra na openski cesti proti Sežani.

Utopljenka. V Barkovljah so našli v petek 31. marca ob polu 6. truplo 33letne Ljudmille Busič iz Trstenika. Bila je črno oblečena in je imela šerpo okoli vrata. Vzrok samomora ni znani.

Zblaznala. Žoletna Eleonora Keissel, vratarica hiše št. 22 na Acquedottu v Trstu je že delj časa zblaznala. V soboto pa je začela tako razgrajati, da so jo morali odpeljati v opazovalnico.

Neva trdnjava. Na Gluhem Vrhpolju v Brdih zidajo novo trdnjava. Goriško je z vojaštvom preplavljeno, kakor v vojnem času in trdnjave se dvigajo iz tal kakor gobe.

Mazačka. Ker je prodajala mazila in razna zdravila, je bila v Trstu v ulici S. Maurizo št. 5, stanočna Marija Pecek že večkrat kaznovana. Imela je toliko odjemalcev in odjemalk, kakor ne iz lepa kak zdravnik. V zadnjem času pa se ji zdravljenje v več slučajih ni posrečilo in tako je postala na njo zopet pozorna policija in ji odkazala posebno sobo v ulici Tigor pa ne ordinacijske sobe. Samo v svojem kraju je imela 139 odjemalcev.

Smrtna kosa. V Gorici so po-kopali Štefana Dugarja, trgovca s sadjem; doživel je 72 let, v Gorici je bil kakih 40 let. Doma je bil iz Ajbe.

RAZNOSTEROSTI.

Slovenec so našeli na Dunaju 118. Ieta 1900 so jih našeli 1329, torej so jih leta 1910 211 požrli. Ce se pomisli, koliko Slovenec se je v desetih letih na Dunaj priselilo in koliko so se že naseljeni sami pomnožili, se lahko iz tega razvidi, kako je dunajski magistrat letos "delal".

Razdor v soc. demokraciji je tako velik, da so moravski soc. demokrati centralisti sklenili zoper bivše soc. demokratske državoborske poslanice, ki so separatisti, postavili lastne kandidate in sicer zoper Hybeša, Prokeša, Tončka, Svobodo, Filipinskega in Pospisila. Ljudje, ki so se širokoustili, da jih v solidarnosti nobeden ne prekaša, imajo zdaj tak ogenj v hiši kakor nobena "meščanska" stranka. Potem pa se še bahajo, da bodo pri letosnjih volitvah vse podrli. Bodo še dolgo čakali. Če drug drugemu ne verjamejo in zaupajo, kako naj jim ljudstvo zaupa?

Velika tativna pisem iz Amerike so našeli na Dunaju 118. Ieta 1900 so jih našeli 1329, torej so jih leta 1910 211 požrli. Ce se pomisli, koliko Slovenec se je v desetih letih na Dunaj priselilo in koliko so se že naseljeni sami pomnožili, se lahko iz tega razvidi, kako je dunajski magistrat letos "delal".

Vse karkoli je bilo potrebno, smo skrbno uvaževali, ko smo izdelovali Severovo zdravilstvo milo. Posledek je bilo čisto, lepo milo iz vrste kakovosti in zelo primerno za vse svrhe: za olraz, roke in život; za kopel, toaleto, umivanje lobanje in britje. Dobro za odrasle, kakor tudi za deco izrazojstnih dni.

Mali oglasi.

POKLICITE

Central 6646 K po Cuyahoga telefonu, ako vaše oblike potrebujejo čiščenja ali likanja. Pridemo sami iska oblike, in jih zopet primesemo na dom. Sedaj delata dva poznana "Frančka", pri tem poslu, ki sta znana kot najbolj izurjena, in sicer Frank H. Mervar in Frank Končina. Delo je garantirano prve vrste.

Za \$2650 kupite hišo, za dve družine, štiri sobe s kopališčem v prvem nadstropju in štiri sobe v drugem. Lot 40x136. Je vredno med brati \$3000, toda proda se ceneje hitremu kupcu za \$2650. Pridite pogledati k lastniku na 1161 E. 60 St. bližu St. Clair. (30-32-34)

Kaj smo nameravali.

Vse karkoli je bilo potrebno, smo skrbno uvaževali, ko smo izdelovali Severovo zdravilstvo milo. Posledek je bilo čisto, lepo milo iz vrste kakovosti in zelo primerno za vse svrhe: za olraz, roke in život; za kopel, toaleto, umivanje lobanje in britje. Dobro za odrasle, kakor tudi za deco izrazojstnih dni.

Na prodaj v lekarnah in prodajalnah. Cena 25c W. F. Se-vera Co., Cedar Rapids, Ia.

Delo! Delo! Delo!!!

Rabim 100 dobrih gozdarjev za trd les segati. Zasluzi se \$2.25, do \$3.00 na dan; šuma je v ravnini. Dela je za več let. Oglasite se ali pišite na Hubert Mihić, Ralph, Mich. (33-)

Naprodaj mlekarja, ki ima odjemalce med 22. in 55. cesto. Konj voz in drugo. Cena \$450. Poizvedite pri J. Schudel, 1032 E. 71 St. (33)

Stara, jako dobro idoča mersaka trgovina, z registrom, električnim motorjem, pripravami in dobrimi odjemalci. Vredno \$800, se proda za \$450; gotov denar. Poizvedite pri John Shudel, 1032 E. 71 St. (33)

Dobrodočna mlekarja je naprodaj, za človeka, ki govori nemško. Čisti dobiček od mlekarne je vsak mesec \$125. Vprašajte se v našem uredništvu. (33)

Mlad slovenski fant dobi stalno delo v trgovini z oblikami in moško opravo v sredi slovenske naselbine pri slovenskemu trgovcu. Poizvedite za podrobnosti v našem uredništvu. (33-36)

Razglas.

Jaz, spodaj podpisani imam harmonike naprodaj; kdor nima harmonik, toda zna igrati, naj se oglaši pri meni in sicer večer. John Kuman, 4048 St. Clair ave. Cleveland, O. (33)

Naprodaj 2 lota, cena \$500, plačano na njih je \$300, dolga je še \$200. Kdor kupi, jih dobi za \$100. Prodajo se radi odhoda v starji kraj. Oglasil naj se na 5005 St. Clair. (34)

ZAHVALA.

Za pokojnega John Dremška, p. d. Suša, so darovali sledeči: Po \$1.00 F. Makovec, F. Arko, J. Modic, F. Lausche, Joe. Milavec, Joe. Gornik, Mrs. M. Jančar. Po 50 centov. J. Mauer, A. Brodnik, F. Strniša, J. Trškan, J. Sajovic, F. Kenik, M. Brajdčič, J. Kromar, A. Zakrajšek, M. Ermakora, F. Goršnik, F. Lunka, A. Petrič, J. Milavec, B. Gerjol, A. Milavec, J. Brajdčič, M. Cvelbar, J. Vidmar, J. Godič, A. Centa, A. Ahčin, N. P. 55c. Po 25 centov. F. Pekol, F. Gruden, S. Bredušnik, J. Sintič, J. Kromar, A. Trdan, J. Jerše, J. Forlin, L. Sever, J. Novak, J. Rohl, A. Gričer, A. Longar, J. Petrič, J. Miklič, A. Zakrajšek, J. Žitnik, F. Truden, N. Merhar, J. Mencin, J. Žlindra, J. Šifrer, J. Berk, A. Jerina, Ž. Hambrle, Š. Oevirk, J. Hočvar, J. Kunčič, A. Trček, Č. Kraševac, J. Gornik, J. Kurelji, F. Ziberna, F. Ahčin, J. Krže, M. Zakrajšek, C. Belaj, J. Konjak, J. Blažič, F. Sveti, F. Roje, F. Puclj, F. Brožič, J. Vrhovc, A. Šega, 20c. Dva po 15c, osem po 10c, dva po 5c.

Vsem cenjenim darovalcem srčna hvala.

JOHN GORNIK, SLOVENSKI KROJAC

6105 St. Clair Ave.

Priporočam se vsem rojaku v nakup lepih, modernih trpežnih spomladnih in letnih oblik. Prodajam oblike po meri in prodajam že narejene oblike. Priporočam se sl. društvom v napravo uniform in izvršu-jem vsa druga krojaška naročila.

Tel. Princeton 2402 W.

Priporočam se rojaku v po-pravljanje starih čevljev: de-lo dobro in trpežno, cene ni-zke. Jernej Krašovec 5917 St. Clair ave. (34)

Pozor rojaki!

Kdor je v Collinwoodu namenjen hišo kupiti, naj se obrne na Jos. Vidmarja, 5217 Lookong ave. Collinwood, O. Rejkom postrežem v vseh slučajih. (32)

Slovenka išče službe pri Slo-vencih za pranje, ribanje ali druga ženska opravila. Vprašajte pri Frančiški Švegelj, 1130 E. 60 St. (32)

Rabim starih čevljev za po-pravljanje, vsake vrste, doč dobro in tečeno. R. Perdan, 6112 Glass ave.

Hocete kupiti dobro piano, zglasite se pri Ivan Špehku na 6028 St. Clair ave. on vam pre-skrbi dobro in ceno, na mala odplačila.

Možje, ki bi radi delo, naj vprašajo vsak večer med 7 in 9 uro v John Grdinovem saloonu na 6025 St. Clair. (32)

Fin nov pianc samo \$150, če se proda takoj za gotov denar En vzor piano, vreden \$550 samo \$375, en \$375 piano za \$250, en \$300 za samo \$210 Vprašajte pri J. Špehek, 6022 St. Clair ave.

Zakaj hodec okoli brez zob? Zakaj nimate zob, ki jih vendar lahko dobite tako naravne, da se bodejo vaši prijatelji čudili? Če imate samo dva zob, spodaj ali zgoraj vam ni treba nositi plate in vam treba tripeti bolečin po naši metodi. Brez bolečin. Prepričali in zadovoljili smo 1000 ljudi od zadnjega decembra. Vprašajte ih. Naše cene so jake nizke, in naše delo je garan-tirano za 10 let. Zakaj vas želodec boli, glava ali inate slabobo sapo? Zakaj vaši zobje niso tako lepi kot vašega soseda, ki je bil pri nas? Pomislite. Dobri zobje so potrebeni za dobro zdravje. Preiskava za-stoj. Ženska postrežba.

ZAKAJ?

Zakaj hodec okoli brez zob? Zakaj nimate zob, ki jih vendar lahko dobite tako naravne, da se bodejo vaši prijatelji čudili? Če imate samo dva zob, spodaj ali zgoraj vam ni treba nositi plate in vam treba tripeti bolečin po naši metodi. Brez bolečin. Prepričali in zadovoljili smo 1000 ljudi od zadnjega decembra. Vprašajte ih. Naše cene so jake nizke, in naše delo je garan-tirano za 10 let. Zakaj vas želodec boli, glava ali inate slabobo sapo? Zakaj vaši zobje niso tako lepi kot vašega soseda, ki je bil pri nas? Pomislite. Dobri zobje so potrebeni za dobro zdravje. Preiskava za-stoj. Ženska postrežba.

RED CROSS,
zobozdravnik.

6426 St. Clair ave. vogal Addison Rd., I. nadstropje.

Kruh kakovosti.

Poskusite en hlebec

VIENNA kruha.

Sveš svak dan
pri grocerjih.

The Jacob Laub Baking Co.

Avstro-Amerikanska ČRTA.

Najpripravnejša in najcenejša parobrodnica črta za Slovence in Hrvate.

Regularna vožnja med New-Yorkom, Trstom in Reko.

Brez poštni in novi parobrodi na dva vijaka:

Martha Washington, Laura, Alice, Argentinia in Oceania.

Druge nove parnike, bodo vozili 19 milij. na uro, gradijo. — Parniki odpljujo iz New Yorka ob sredab ob 1. po-poldan in iz Triesta ob sobotih ob 2. popoldan proti New Yorku. — Vsi parniki imajo brezbeni brozjav, električno razsvetljave in so moderno urejeni. — Hranja je domaća. — Mornarji in zdravnikov gorovijo slovensko in hrvatsko.

Za nadaljnje informacije, cene in vožne našte obrnite na naše zastopnike ali na naše.

začetnike ali na naše.

zastopnike ali na naše.

LES MISERABLES.

Roman.

(Francosko spisal Victor Hugo;
za Clevelandsko Ameriko prestavil L. J. P.)

PRVI DEL FANTINA.

Kar se tiče matere, je bila videti žalostna in otožna oblečena je bila kakor delavka, ki hroče zopet na kmete. Bila je mlada. Ali je bila lepa? Govorno: toda v tej obleki se ni zdale lepa. Njeni lasje so bili videti gosti in deloma lajki skriti pod ogrinjalom. Kadar se je smejala, je kazala zobe, toda ona se ni smejala. Njeni čeli so bile, kakor da bi že dolgo ne bile suhe; dihala je težko in nekako bolestno, in proti specemu otroku je gledala z nizutnino materino ljubezijo. Njeni roke so bile zdela in pekrite z rudečimi pikami, in njeni prvi prst je bil precej trd od neprestanega šivanja, kakor se je zdelo. Imela je rujavo, kotenasto obliko in teške čevlje. Bila je — Fantina.

Težko jo je bilo spoznati, toda po daljsem opazovanju, je vsakdo priznal, da ina se vedno svojo lepoto.

Deset mesecev je minulo od "studentovske šole". Kaj se je godilo tekem teh desetih mesecev? Mi lahko uganemo. Po zapisučnosti je nastopila potreba. Fantina naenkrat ni vedela, kje je Favorita, Dajla in Zefina, ker ko so odlili študentje, so se razgubile tudi punice. Zelo bi se začudile, če bi se zopet srečale s Fantino, in bi jim sledila povedala, da je njih prijateljica. Fantina je ostala sama, ko je odšel oče njenega otroka, Gorje! Bila je popolnoma zapuščena; pozabila je v ljubavnih dnevih na delo, ker je preveč privadila uživanju. Denarja ni imela. Težko je brala, pisati pa ni znala; v mladih lejih se je komaj naučila napisati svoje ime, poslala je Tholomeysu pismo, potem pa drugo, tretje; to ji je napisal javni pisar, toda Tholomeys miti enega ni odgovoril. Kaj naj naredi? Ni vedela, kam naj se obrne. Grešila je, toda temelj njenar narave, kakor smo povedali, je bil ponjen v kreposten. Potreba ji je bilo poguma, in imela ga je. Spomnila se je, da se lahko obrne v svoje rojstno mesto v M. Tam jo mogoče kdo spozna, in ji da delo; toda skriti mora svojo krivico, svojega otroka. Toda ločitev od otroka, dasi je bil rojen po kričici, ji je bila še bolj težka kot vse drugo; sreč se ji je knjelo, toda sklenila je vendar. Prodala je vse svoje oblike, le boljše blago je porabila za svojega otroka, kateremu je naredila lepa oblaščilca. Prodala je vse, kar je imela, in iz tega je dobila 200 frankov; in ko je plačala svoje dolbove, ji je stalo še 80 frankov. Nekega lepega pomladanskega jutra, ko je bila stara 22 let, je zapustila Pariz, noseč otroka s seboj. Vsak kdor in je videl na potu, je imel usmiljenje z njima: ženska ni imela, nicesar na svetu kot svojega otroka, in otrok ni imel nicesar na svetu kot svoja mater. Fantina je dojila svojega otroka: to jo je osabilo v prsih, radičesar je nekoliko kašljala.

V naši povesti ne bomo imeli več prilike, da bi govorili z Tholomeysem. Povemo samo, da dvajset pozneje, pod vladom Louis Filipa, je bil ponosen deželnim odvetnik, uplijiven in bogat, zelo lud sodnik, toda vedno veseljak.

Okoli poldneva, ko je koračala že štiri ure, je prisla v mestec Montfermeil. Ko je bila mino krème pri "vaterluškem saržentu", je opazila oba otroka na gugalnicu, radičesar se je ustavila. Gledala je z velikim zadovoljstvom, ker navzočnost angeljev je naznanihlo pažljiva. Ta dva malo otročička sta bila gotovo vesela! In tako je prido, da je povedala materi teh otrok, kakor smo že prej omenili.

"Dva lepa otroka imate, go-pa."

Njihov divji ljudje postanejo krotki, kadar se ljubezivo govorí o njih otrocih. Mati dvigne glavo, se ji zahvali in ji počake z roko naš sede na klop. In obe ženi se pričnete pogovarjati.

"Moje ime je gospa Thenardier," reče mati obih deklek; mi imamo takoj gostilno."

Ta gospa Thenardier je bila rudeč glave, ozka in kokasta postava, žena vojaka v vsej svoji grdoi, in kar je čudo, prijaznega glasu, katerega je zadobila, ker je brala romane. Bila je še vedno mlada, komaj trideset let je štela. Če bi ta ženska, ki je sedaj sedela, vstała, bi njen kolosalna postava, ki bi spadala v gledališče, naenkrat prestrašila potnico, uničilo njeni zaupanje in bi opustila, kar je nameravala.

Fantina je pripovedovala svoje dogodke. Bila je delavka, ki rekla, in njen mož je mrtev; dela v Parizu in mogla dobiti, in ga je šla iskat v svoje rojstno mesto. Zapustila je Pariz danes in sicer pes; mala deklacija, njen otrok, je sicer nekaj časa hodila, toda večjeji jo je mati moral nositi, in otroče je konečno zaspalo — ubogi otročiček! Ko je tako zgrovila, je poljubila dete, in slednje se je zbulilo. Dete odpreo, velike modre oči, kakor njeni materi, in gleda, kaj? Ničesar, vse, z ono otročjo ravnodostjo, ki je lastna nedolžnost očem. Potem se pa začene otrok smejati in zdréne materi na tla, z ono energijo, ki jo imajo otroci, kadar hoče tekati. Naenkrat pa zagleda obe mali deklici na gugalnici, se ustavi in pokaže jeziki kot znamenje začudenja. Mati Thenardier pa odveže gugalnico, posadi oba na tla in reče:

"Igrajte se takoj vsi trije."

Otroci v takri starosti se kmanu spriznajo, in ni trajalo dolgo, so že vsi trije skupaj kopali zemljo in jo metali naokoli kar ihi je zelo veselilo. Posedno je bila razposajena novodola deklica. Poiskala je kos lesa na tleh in skopala v zemljo luknjo, dovolj veliko za mnoho. Obe materi ste pa dodajte govorili:

"Kako je ime vašemu dojenčku?"

"Coseta."

Pravo otrokovo ime je bilo Fratuzija, toda mati je spremnila to v Coseta, ravno tako kakor pri nas naredimo iz Josefine Žefka.

"Koliko je stara?"

"Tri leta bo."

"Ravno toliko kot moja starejša."

Otroci so se pa med tem mimo igrali naprej in gledali s strahom velikega črva, ki je prilezel iz zemlje.

"Kako hitro se otroci spoznajo," nadaljuje Thenardier, "skoro bi kdo rekel, da so tri sestre."

Ta beseda je bila najbrž iskra, na katero je Fantina čakala; hitro seže po roki gospo Thenardier jo zaupno gleda in reče:

"Ali boste skrbeli za mojega otroka mesto mene?"

Zena se pa začudi na način, ki pravi ne ne, ne da. Fantina pa nadaljuje:

"Glejte, jaz ne morem otroka vzeti v svoje mesto, ker če ima žena otroka, je težko za njo dobiti službo. Ljudje so takoj neumni včasih. Samo nebo me je pripeljalo, pred vašo krème: ko sem videla mala otroka, tako vesela čista in lepa, sem si takoj mislila, da morata imeti prijazno mater. Naj bo tak. Naj bodejo tri sestre. In potem, saj ne bo dolgo, ko prideš nazaj. Ali boste skrbeli za mojega otroka?"

"Bomo videli," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bi vam šest frankov na mesec."

Tu pa zaklječi neki moški glas iz notranjosti krème:

"Ne moremo narediti izpod sedem in za šest mesecev morebitne plačati naprej."

"Sedemkrat šest je dvainštirideset," reče gospodarica.

"Plačala bom," reče mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Skupaj petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.

"In sedemnajst frankov še posebej za razne stroške," se oglaši zopet moški glas.

"Sedemkrat petinpedeset frankov," pravi gospa Thenardier.

"Plačala bom," pravi mati.